

Közfoglalkoztatás biztonságosan

Zöldterületek, burkolt közterületek gondozása

Szakmai segédlet
dolgozóknak, brigádvezetőknek

Munkába lépés előtt

- **Orvosi vizsgálaton** kellett részt vennie. Ez a „foglalkoztathatósági szakvélemény” egy általános egészségi állapotfelmérés.
- **Lappangó vagy eltitkolt betegsége** veszélyes lehet!
- **Üzemorvos munkaköri alkalmassági szakorvosi vizsgálatát** kérje, ha egy munkaterhelés során szervi betegség tünete jelentkezik (pl. keringési- vagy cukorbetegség, allergia).
- **A maradandó egészségkárosodás** elkerülése a munkáltatónak is elemi érdeke.
- **Várandós anyára** vagy megváltozott munkaképességű személyre különösen figyelni kell. Őket csak egészségi állapotuknak megfelelően szabad terhelni.

Ön jogosult

- A havi bérét kézhez kapni,
- a szabadságát kivenni,
- csak a napi munkaidőben dolgozni,
- a biztonságot, és az egészséget nem veszélyeztető munkát kapni,
- az emberi bánásmódra,
- **rendes szerszámokra** és védőeszközökre,
- megfelelő pihenő-, melegedő- és étkezőhelyre, megfelelő tisztálkodó- és mellékhelyiségre.

Ön köteles

- **Munkaképes, kipihent állapotban** megjelenni a kijelölt helyen és időben (alkohol vagy egyéb bódító szer, gyógyszer kizáró ok),
- munkaidőben a **munkakörébe** tartozó feladatokat körültekintően ellátni,
- azonnal jelenteni a **balesetet**, a **sérülést** vagy a rosszulletet,
- az **üzemzavart** vagy a veszélyt jelezni,
- munkatársaival **együttműködni**, mások egészségére, testi épségére vigyázni,
- a rábízott munkaeszközöket **szakszerűen**, és a munkáltató utasításai szerint kezelni és karbantartani,
- munkaterületén **rendet és tisztaságot** tartani.

Jogsabályi forrás: 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (továbbiakban Mt.) VII. fejezet, 2011. év CVI. törvény a közfoglalkoztatásról (továbbiakban Kftv.), és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Mvt.).

Mit nézzen a munkaszerződésben?

A legfontosabbak

- **Mettől meddig tart?** (Hány hónap?)
- **Mikor kezd**, mikor végez?
- **Hol** kell kezdeni, hol fog dolgozni?
- **Mennyi a havi bér?** (Kérdezzen rá, hogy mennyit kap kézhez, és azt **mikor, hogyan kapja meg!**)
- **Mi lesz a dolga?** (Milyen feladatok tartoznak a munkakörébe?)
- **Ki lesz a főnöke?** (Ki fogja a napi munkát kiadni, számon kérni, igazolni a jelenléti ívét; kinek kell szólni, ha gond van?)
- **Hány nap a szabadsága?** (Azt hogyan veheti ki?)
- **Ha valami nem világos**, akkor nyugodtan **kérdezzen rá!**
- Nem kell bármiről beszámolnia, csak ami a munka szempontjából közvetlenül lényeges! (Nem kell beszámolnia pl. a családi állapotáról, etnikai-, vallási- vagy egyéb hovatartozásáról, betegségéről.)

A **szerződésből** kérjen magának egy példányt a belépéskor, és őrizze azt meg!

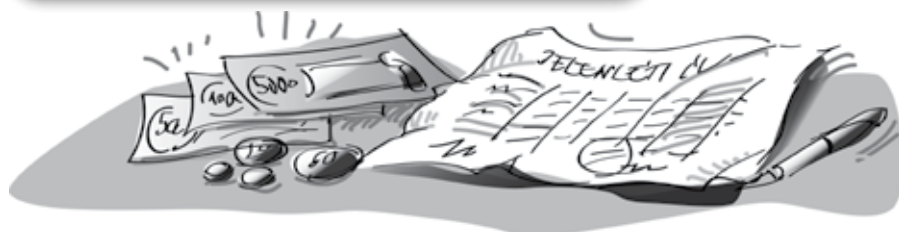

Remélhetőleg olyan munkát kap, amihez ért, ami hasznos, amit szívesen csinál.

Munkaegészségügyi és munkabiztonsági elvárások:

- **egészségi alkalmasság** (az előzetes orvosi vizsgálat ezért kellett),
- **egészséges és biztonságos munkakörülmények**, munkaeszközök, munka- és védőruha (ahol szükséges),
- **munkavédelmi oktatásban** való részvétel a munkába lépéskor, (ahol elmondják, hogyan vigyázzon saját és mások egészségére, és a munkavégzés biztonságára).
- **Csak a munkaköri leírása** szerinti munkát végezheti.

Jogsabályi forrás: Mt. 51-52.§, 54.§, Mvt., 33/1998. NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről.

Mennyi a munkabérem?

- **Jogszály rögzíti, hogy mennyi a „közfoglalkoztatási bér”** (képzetleneknek) és a „garantált közfoglalkoztatási bér” (ha középfokú végzettséget, szakképesítést igénylő munkakört tölt be, akkor kicsit magasabb bér jár).
- A **munkavezetőnek** szintén kicsit magasabb az előírt, adható bér.
- **Vigyázat! Az előírt bér bruttó bér, amelyből még járulékokat vonnak le, és napi 8 órás munkára szól. Kérdezze meg, hogy mennyit fog hazavinni!**
- A teljesítménybér ettől lefelé, vagy felfelé eltérhet. 100%-os teljesítés mellett a közfoglalkoztatási bér jár.
- A **betegszabadságra** is jár bér, amit lehet, hogy csak a következő hónapban kap meg.
- Állásidőre is jár (mintegy egyharmadnyi) fizetés, amikor munkaidőben nem tudják foglalkoztatni.
- Ha hivatalos tartozása van (adóhivatal, gyermektartási díj, stb.), akkor azt a béreből vonják: általában a bér egyharmadáig, gyermektartásdíj vagy több letiltás esetén a bér feléig.
- A dolgozó kérésére a munkáltató **köteles pénztári/készpénzes kifizetést** is biztosítani.

Szabadság, távollét

- A törvény szerint egy évre **20 nap** szabadság jár. Rövidebb munka esetén arányosan kevesebb (pl. 3 hónapra 5 nap).
- Időben **szóljon**, ha „szabira” akar menni! Ebben a **munkáltató dönt**.
- Ha más (munkaszerződéses, piaci) **munkalehetősége** adódik, akkor a munkáltató **köteles elengedni** fizetés nélküli szabadságra (min. 3 max. 90 napra), de be kell mutatnia a munkaszerződését 5 nappal előbb.
- **Igazolt távollét jár** a kötelező orvosi vizsgálatra; bírósági-, hatósági eljárásra; véradásra; közeli hozzátartozó halálakor 2 napra; elháríthatatlan családi okra. További távollét kérhető a munkáltatóval egyeztetve: állásinterjúra, képzésen való részvétellel.

A jelenléti ívet alá kell írni, és komolyan kell venni, mert ennek alapján lesz a bére elszámolva!

Jogszályi forrás: Kftv., Mt. 55.§, 170/2011. Korm. rendelet a közfoglalkoztatási bérről, 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról.

Betegség

- **Betegen ne menjen dolgozni**, mert nehezebben gyógyul meg és megfertőzhet másokat is. A betegséget (munkaképtelen állapotot) az **orvos igazolhatja**.
- **Betegszabadságra** 70%-os bér jár (egész évi munkára maximum 15 nap). Ezután, ha az orvos igazolja **táppénz** következhet, amely a bér 50%-a, hossza a korábbi bejelentett, adózott biztosítási időtől függ.

Igazolatlan távollét

Ha **nem tudja igazolni** a távollétét (orvosi, bírósági vagy más igazolással) vagy **nincs munkára kész állapotban**, akkor az igazolatlan távollét lehet. Igazolatlanul van távol, aki:

- **jelen van, de ittas, bódult**,
- jelen van, de **nem veszi fel a munkát**,
- **elhagyja a munkahelyét** (munkaidőben, hosszabb időre, egyeztetés nélkül),
- **korábban „lelép”**. A vezetőnek a hiányzást a jelenléti íven kell rögzítenie.

Szerződés lejárt, kilépés, kiléptetés

- A munkaviszony a jelzett időben lejár.
- **Kiléphet** közös megegyezéssel vagy rendes felmondással, ha a további munkavégzés öntől már nem várható el, pl. ha:
 - » más (szerződéses) munkát talált,
 - » elköltözik,
 - » egészségi állapota megakadályozza a munkakör ellátásában (pl. várandós).
- **Azonnali hatályú** felmondással
 - » a **munkáltató** akkor élhet, ha a dolgozó rendszeresen ittas, bódult (szondázás!); ha hanyagul bánik a rábízott eszközökkel; ha rendszeresen nem végzi el a napi munkáját; ha magatartása veszélyezteti munkatársai biztonságát; ha többször hiányzik igazolatlanul.
 - » A **dolgozó** ezt akkor teheti meg, ha a munkáltató méltatlan munkakörülményeket teremt: nem megfelelő munkaeszközök és munkabiztonság, kevés pihenőidő, megalázás, zaklatás, hátrányos megkülönböztetés, stb.

Vita esetén forduljon a munkaügyi felügyelethez.

A munkáltatónak minden esetben jegyzőkönyv felvételével és írásbeli indoklással kell bizonyítania felmondása jogszerűségét. A dolgozó ez ellen a munkaügyi bírósághoz fordulhat!

Jogszályi forrás: Mt. 63-70.§, Kftv., 170/2011. Korm. rendelet.

BALESET

Minden balesetet be kell jelenteni, a főnöknek ki kell vizsgálni és nyilvántartásba kell venni!
A munkabalesetért a munkáltató teljes kártérítési felelősséggel tartozik.

Munkabaleset, ha az:

- szervezett munkavégzéskor,
- ebédlőben, tisztálkodáskor,
- közlekedéskor, (ha a munkáltató utaztatja),
- üzemi képzéskor, orvosi vizsgálat vagy kezelés során történik.

Akkor is munkabaleset, ha:

- csak később derül ki vagy nem a főnöknek jelezte,
- a sérült rosszul dolgozott vagy nem azt csinálta, amit mondtak neki; vagy ittas volt,
- a hivatalos munkaidőn kívül volt a telephelyen,
- a munkáltató „nem tudja, hogy mi lehetett az oka”.

Ragaskodjon a baleseti jegyzőkönyv felvételéhez!

A balesetet sem Ön sem a főnök nem tussolhatja el, mert attól az csak rosszabb lesz!

Mit tegyen?

A sérült

- **Ne titkolja el,** mert nagyobb baj is lehet, **sokba kerülhet** és tartós munkakiesést okozhat. A vágás vagy a horzsolás elmérgesedhet; a darázscsípés allergia esetén, a kullancscsípés fertőzés esetén igen súlyos betegségeket is okozhat.
- **Azonnal jelezze a főnökének!**
- **Az orvosi segítséget vegye igénybe!**

A szemtanú

- **Nyújtson segítséget,** elsősegélyt, szükség esetén hívjon mentőt!
- **A főnöknek azonnal jelezze!**
- A helyszínt **biztosítsa,** azon lehetőleg ne változtasson semmit, és fényképezze le!

Úti baleset

- Ha munkába menet, vagy hazafelé éri a baleset.
- Az úti baleset költségeit nem a munkáltató fizeti, hanem az Országos Egészségbiztosítási Pénztár.

MUNKA A JÁRMŰVEK KÖRÜL

A jármű elsőbbséget élvez

az úttesten, a sínek körül,
a megállóban és a parkolóban is!

Úttesten

- **Vigyázzon az úton,** ne csak magára, hanem a szemétkukára, a kiskocsira, és a szerszámaira is!
- **Álljon félre, ha jön a villamos** vagy a busz a megállóba! A jármű elhaladásáig fel kell függeszteni a munkát.
- **Ne keresztbe rakja** a lapátot vagy a seprűt a kizárócsíra.
- **Veszélyes munkahely** a forgalmas úttest, az ittasnak különösen.
- **A láthatósági mellény** kötelező!

Elsősegély lehetőségéről

a helyszínen gondoskodni kell (mentődobozról + képzett személyről)!

Rakodáskor, kézi anyagmozgatáskor

- **Biztos fogás, stabil állás kell!**
- **Nehéz, rossz fogású** tárgyat többen (egy tárgyhoz maximum 4 fő) fogjunk!
- A leomlás, elbillenés veszélye miatt **munkatársainkra és a rakodásvezetőre** is figyeljünk!
- **A szállító jármű mozgására,** és a **tolatásjelzőjére** figyeljünk!
- A járműre a **járda felől kell rakodni.**
- **A kukákat görgetni kell!**
- **A munkaruha és a védőfelszerelés** a rakodásra váró anyaghoz és időjáráshoz igazodjon!
- **Időnként pihenőt** kell tartani nehéz fizikai munka esetén!
- Terhelni a dolgozót csak a fizikai adottságaira figyelemmel szabad!

Hóban, jégben

- **Munkaruha, védőcipő, sapka** és védőkesztyű is kell!
- **Ne hirtelen mozgással**, hanem óvatosan haladjunk!
- **A havat inkább toljuk**, ne emeljük!
- Ne használjunk hosszú nyelvű, nehéz hólapátot!
- Óránként **5-10 perc pihenőt kell tartani** melegebben, és forró (+50 C° körüli) teát kell biztosítani.
- **Hóviharban** viharkabátot kell viselni. Meleg ruha nélkül inkább álljunk le, minthogy „lerobbanjunk”!

Zivatarban

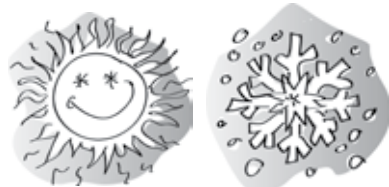
- **Viharkabát, csizma**, sisak nélkül inkább álljunk fedett helyre!
- **Villámláskor** húzódjunk egy épületbe. A szabadban magányos fától, oszloptól maradjunk távol, ne emelkedjünk ki!

Nagy melegben

- Könnyű ruhát, napellenzős sapkát viseljünk!
- Tarthatunk óránként 5-10 perc pihenőt árnyas helyen, és kérhetünk hűsítőt (14-16 C°) külön pohárból.

Vegyikockázatok csökkentése

- **Körültekintően és védőkesztyűvel** fogjunk **bomló, szerves vagy ismeretlen** anyagokat!
- **Ne nyissuk fel**, ha nem tudjuk mi van benne!
- **Ne szagoljunk mélyet** ismeretlen folyadékból!
- **Ne hagyjuk kifolyni**, ha lehet zárjuk le!
- **Ne öntsünk össze** ismeretlen anyagokat, mert mérgező gázok szabadulhatnak fel!
- **Először szárazon töröljük le, majd bő vízzel mossuk le** a vegyszert, ha a bőrünkre folyik! Ha ruhánkra folyik, akkor azt vegyük le, majd mossuk át alaposan!
- **A veszélyes anyagok** elszállításához **kérjen segítséget** a főnökétől!
- Mielőbbi alapos fertőtlenítő **(mosószeres) mosdással**; szájtól, szemtől, nyílt sebtől való távoltartással védekezzünk!

Kéziszerszám használatakor

- **A kéziszerszámok** állapotának ellenőrzése minden munkakezdés előtt kötelező!
- **Figyelmes, józan**, körültekintő munkavégzés és közlekedés javasolt.
- **Megfelelő védőfelszerelés** (kesztyű, szemüveg, védőbakancs, stb.) használata kötelező!
- Kötelező **a betanítás és betanulás** az adott munkakörre; a munkaeszköz szakszerű és biztonságos használatára!

Figyelem!

A gépek használati utasításában **leírtak** betanítása, majd betartása kötelező!

Figyelem!

- Nemcsak a **munkavezető**, hanem a **dolgozó is köteles ellenőrizni** a munkaeszközök megfelelő állapotát.
- **A dolgozó jogosult/köteles megtagadni az utasítás teljesítését**, ha közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné saját vagy mások életét, testi épségét, egészségét. Azonban továbbra is rendelkezésre kell állnia.

Kisgép használatakor

- Használat előtt ellenőrizni kell a **kábel**, a **vágószerzám**, és a rögzítők állapotát, illetve az üzemanyagfolyást!
- **Törött, sérült védőburkolatú** vagy burkolat nélküli gépet használni **TILOS!**
- **Zárt helyiségben** benzinmotoros gépet feltölteni, használni és feltöltés közben dohányozni **TILOS!**
- **Zárt helyiségben** benzinmotoros gépet tárolni csak üres üzemanyagtartállyal szabad!
- Csak **kikacsolt állapotban** szabad vágószerzámot állítani, cserélni; damilt vagy üzemanyagot pótolni!
- Megfelelő **munkaruha és védőfelszerelés** használata kötelező (védőszemüveg, védősisak, védőcipő, hallásvédő)!
- **Kánikulában** óránként 5-10 perces árnyas pihenőt és hideg védőitalt kell biztosítani!
- **A gépkezelő felelős** az akár 15 m-es hatósugarában tartózkodók testi épségéért!

Szabad területen darázs- vagy kullancscsípés bárhol elérheti.

A kóbor, esetleg veszett állat támadása, és az állati ürülékkel való érintkezés kockázata magasabb az erdő-mezőszéli munkáknál és a padlás vagy pince lomtalanításkor. **Igen súlyos következményekkel járhat** még a legártatlanabbnak tűnő **csípés, karmolás** is, különösen, ha allergiás rá az érintett. Ezért mindig vegyük komolyan!

- A **kóbor állatot** kerüljük, ne kényszerítsük védekezésre, ha találkozunk vele.
- **Azonnal orvost kell hívni** a gyanúsan, szelíden viselkedő róka harapásakor; vipera marásakor! Elengedhetetlen a seb kezelése, a tetanusz elleni kezelés vagy a védőszérum egy órán belül.
- A seb **helyszíni gyors ellátása,** esetleg **szorítókötés** is szükséges lehet.
- Némelyik kullancs súlyos betegséget (Lyme-kórt) terjeszt. Veszélyes helyen **zárt ruhában dolgozzunk; kérjünk előzetesen védőoltást!**
- Kullancsveszélyes környéken fürdéskor nézzük/nézzessük át a testünket. Ha kullancsot találunk, csipesszel lassan forgassuk ki.

Tilos szeszes italt adni a sérültnek!

- **A darázs- vagy méhcsípés** veszélyes lehet, súlyos allergiás reakciót is kiválthat. A szemet, szájat vagy nyakat ért csípés fokozottan veszélyes.
- **Ne csapjuk le,** hanem óvatos mozdulattal **seperjük le** a rovarot. A "hadonászás" vagy kapkodás megijeszti, és hamarabb megcsíp.
- **Lódarázscsípés** esetén **hívjon orvost!** Addig a szűrés feletti nyomókötéssel lassítsa a méreg felszívódását.

Kérjen azonnal orvosi segítséget, ha a tünetei:

- sápadtság; nem szűnő, erős fájdalom,
- hideg veríték, nyirkos bőr,
- gyors vagy akadozó légzés és pulzus,
- álmoság, eszméletvesztés.

Figyeljen a másokra!

- **A figyelemvesztésnek** sok oka lehet:
 - » fáradtság,
 - » munkatárs, család,
 - » személyes gondolat,
 - » alkohol, másnaposság,
 - » egészség (rosszullét, fájdalom),
 - » személyes adottság: „ő ilyen”,
 - » valami külső körülmény.

Inkább álljon le, minthogy kárt okozzon!

- **Be kell gyakorolni a szerszám kezelését és a munkafolyamatot.**
 - » „Ezt a metszőollót hogyan kell becsukni?”
 - » „A kerekos kocsi a lejtőn legurulhat; az odatámasztott vasrúd eldőlhethet.”
 - » „Ha a csikket a szemébe dobja, tűz keletkezhet.”
- **A munkavédelmi oktatás,** a betanítás és a betanulás kötelező!

A dolgozó kondíciójának figyelembevételével kell:

- » megfelelő pihenőidőt biztosítani,
- » az adott munkára, munkakörre beosztani,
- » a feladatokat és a problémákat megbeszélni.
- **A lappangó vagy nem ismert betegségek tünetei előjöhetnek.**
 - » „Ezt korábban még bírtam.”
 - » „Régebben simán, akár kettőt is.”
 - » „Érdekes, nem láttam!”
 - » „Ezt ilyen erősen kell fogni?”
 - » „Ettől néha fulladok.”
- **Ideges a kolléga.** Ha más személynek támad vagy feszült a viselkedése. Kerüljük, vagy ha jóban vagyunk vele, próbáljuk békésen nyugtatni.

Csak nyugodtan, ez egy munkahely!

- **Fogjuk vissza** az „üss vagy fuss” védekező ösztönt!
- **Ne itt** védjük meg a haza becsületét!
- **Ne vegyük fel** a kesztyűt, legfeljebb jelezzük, hogy a kakaskodás nem idevaló.
- Az ideges **főnök is lehiggad,** ha mi nyugodtak maradunk.
- A problémát később, **nyugodt** állapotban beszéljük meg.
- Ha úgy érzi, hogy nem bírja, **kérjen ki pár nap szabadságot!**
- Ha úgy érzi, hogy megalázzák, lehetősége van ezt bejelenteni. (Lásd az utolsó oldalon!)

Segítség munkajogi probléma esetén:

- **Nemzeti Munkaügyi Hivatal**
Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság
06-1-299-9090
Munkavédelmi Tanácsadó Szolgálat
ingyenes **ZÖLD SZÁM: 06-80-204-292**
- **Megyei Kormányhivatalok Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervei Munkavédelmi Felügyelősége**
www.ommf.gov.hu
- **Egyenlő Bánásmód Hatóság**
06-1-795-2975
www.egyenlobanasmod.hu
- **Alapvető Jogok Biztosának Hivatala**
06-1-475-7100
www.ajbh.hu
- **Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda (NEKI)**
06-1-314-4998
www.neki.hu

Készült a **Budapest Esély Nonprofit Kft.** megbízásából.

Az **OMMF-11-P-0087** azonosítószámú, **„Közfoglalkoztatás biztonságosan”** című projekt keretében 2013. november.

Szakértői munkacsoport:

Dr. Ammann Zsuzsa munkajogi szakértő
Kulinyi Márton foglalkoztatáspolitikai szakértő
Varga Pál munkabiztonsági szakértő
Takács Zoltán közfoglalkoztatási műszaki vezető
Kovács Marietta közfoglalkoztatási műszaki vezető

Írta: Varga Pál és a szakértői munkacsoport
Szerkesztette: Kulinyi Márton
Rajzokat készítette: Tóth Avanti Péter
Lektorálta: Dr. Ammann Zsuzsa

Segítség baleset esetén:

- **MENTŐK:**
104 (ingyenes)
- **Általános segélyhívó:**
112 (ingyenes)

JOGORVOSLAT

A dolgozó a területileg illetékes munkavédelmi hatósághoz fordulhat, ha a munkabaleset elismerésével, kivizsgálásával kapcsolatos munkáltatói intézkedést vagy mulasztást sérelmezi, valamint ha rossz munkakörülményeket vagy munkavédelmi hiányosságokat tapasztal.

A „FŐNÖK”:

Név:

Telefon:

ha foglalt:.....

Munkaadó
(szervezet):.....

Címe:.....